ליבליך - מוזר, משרד עורכי דין

Lieblich - Moser, Advocate Office

שלמה ליבליך, עורך דין (1926-2001) מייסד
מיבי ב. מוזר, עורך דין ונוטריון
טל ליבליך, עורכת דין
תמיר גליק, עורך דין
פז מוזר, עורך דין
שירה בריק - חיימוביץ', עורכת דין
עומר-זיו אשכר, עורך דין
רינת מודיאנו , עורכת דין
ירון חנין, עורך דין
אסף שפרינגר, עורך דין
אורן יצחקי, עורך דין
נתנאל חי, עורך דין
עינת ברג-סגל, עורכת דין
ליאת ברגמן-רביד, עורכת דין
אבי טסמה, עורך דין
גלית לובצקי, עורכת דין
גלעד בוידק, עורך דין

Shlomo Lieblich, Advocate (1926-2001) Founder
Mibi B. Moser, Advocate & Notary ,LL.M.
Tal Lieblich, Advocate
Tamir Gluck, Advocate ,LL.M.
Paz Moser, Advocate
Shira Brik - Haimovich, Advocate ,LL.M.
Omer-Ziv Ashkar, Advocate
Rinat Modiano, Advocate ,LL.M.
Yaron Hanin, Advocate
Asaf Springer, Advocate
Oren Izhaky, Advocate
Netanel Hay, Advocate
Einat-Berg Segal, Advocate
Liat Bergman-Ravid, Advocate
Avi Tessema, Advocate
Galit Lubetzky, Advocate
Gilad Boidek, Advocate

תל-אביב, בית יואל, רח' נמל תל-אביב 40-42 מיקוד 61002, ת.ד. 300, טל': 03-5442370
Tel-Aviv ,40-42 Nemal Tel-Aviv St. Zipcode 61002, P.O.B 300, Tel: 03-5442370
פקס': 03-5442375 Fax: דואר אלקטרוני: E-Mail: lm@lm-adv.co.il

Date: 06/03/2011 :תאריך

לכבי'

חה"כ דוד רותם
יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט
כנסת ישראל

חברי ועדת חוקה חוק ומשפט
כנסת ישראל

גב' דורית ואג
מנהלת הועדה
כנסת ישראל

מכובדינו,

באמצעות פקס: 02-6753199

הנדון: תזכיר בנושא הצעת חוק העונשין
(תיקון – איסור צילום נפגעי עבירה מינית), התש"ע - 2010

בשם מרשינו - עיתונים וכלי תקשורת מרכזיים, עורכים ועיתונאים, ולקראת הדיון הצפוי להתקיים בוועדת החוקה, חוק ומשפט ביום 7/3/2011, אנו מבקשים להעלות על הכתב את התייחסותנו לתיקון המוצע, ולפרט הערותינו והסתייגויותינו, כדי לסייע לוועדה הנכבדה במלאכתה.

1. נקדים ונציין כי אנו מעריכים את היוזמה העקרונית לדאוג לכבודם ולפרטיותם של קורבנות עבירות המין, ואין חולק כי המדובר בנושא רגיש וחשוב. דומה שלא יכול להיות חולק כי בבסיס הצעת החוק מטרה ראויה, הבאה לצמצם את הפגיעות השונות שעלולים לחוות נפגעי עבירות מין.

יחד עם זאת מצאנו לנכון להאיר ולהדגיש את הנקודות שיובאו להלן;

2. **סעיף 352 לחוק העונשין, התשל"ז-1977** בנוסחו הקיים קובע איסור על פרסום כל דבר שיש בו כדי לזהות את נפגע העבירה או את המתלונן הטוען כי נפגע בעבירה שכזו. כמובן שפרסום תצלום מזהה – כלול באמור בחוק הקיים.

באופן זה מוגן קורבן עבירת המין מפני פרסום תצלומו ברבים, אלא אם נתן הסכמתו לכך בפני בית-המשפט.

אנו סבורים כי הוספת התיקון, כך שגם פעולת הצילום עצמה תהיה אסורה – **ובדגש על איסור עונשי הבא מתחום החקיקה הפלילית**, היא בגדר הטלת מגבלה **בלתי מידתית** על יכולתם של כלי תקשורת לבצע מלאכתם ולאסוף חומר עיתונאי. כמובן שאין עוררין, כי פרטיותו של הנפגע או המתלונן חשובה עד מאוד - אך כאמור היא מוגנת באופן מידתי בדברי חקיקה שונים, כפי שנדגים גם בהמשך.

נזכיר כי במישור המעשי - האיסור לפרסם את תמונת נפגע עבירת המין בסופו של תהליך העבודה העיתונאית – מוריד ממילא לכדי אפסיות את המוטיבציה של הצלמים לעמול על-מנת לצלם את הנפגע: שהרי תמונה שהחוק אוסר לפרסמה אינה כזו שכדאי וראוי להשקיע משאבים בהשגתה.

נוכח האמור, וכדי להימנע מהכברת חקיקה המגבילה את שלב איסוף החומר במסגרת העבודה העיתונאית, הרי שעל-אף שהמטרה התיאורטית שהצעת החוק באה לפתור כמעט מובנת מאליה, **דומה כי ראוי יהא זה שאכן התיקון המוצע דרוש באופן מעשי ובא לתקן מצב שיש לו ביטוי בפועל ובשטח.**

3. בעיה אחרת עולה מסעיף קטן 2 המוצע. הסעיף קובע פטור מאחריות פלילית, במקרה בו האדם שצולמה תמונתו, נתן הסכמתו לפרסום התמונה. יש להבהיר כי הפטור חל גם לגבי מעשה הצילום.

4. על-כך נוסיף שהצעת החוק אינה מתמודדת עם מצבים שנתקלנו בהם במהלך השנתיים האחרונות, לא פעם ולא פעמיים, ובהם **נפגעות עבירות מין מבקשות להעצים נשים אחרות באמצעות חשיפה אמיצה**. לא אחת ראינו כי **נפגעת העבירה פונה ביוזמתה לכלי התקשורת, מכנסת מסיבת עיתונאים או נואמת בפומבי במסגרות שונות שברור כי הן מסוקרות ברבים ע"י כלי התקשורת. ישנן נפגעות עבירה המוכנות ורוצות לשלם את מחיר החשיפה המלאה או החלקית על-מנת להביא בפני הציבור את סיפורן ולהעלות את נושא עבירות המין לסדר היום הציבורי באופן הראוי להערכה**. מהסכמתן הברורה של נפגעות אלה עולה כי לא יתכן שצלם אשר יצלם אותן בלא רשות בית-המשפט, יעבור עבירה פלילית או אפילו יחשב כמעוול. יתכן שזה המקום לציין מפורשות בחוק שבמקרים של נפגעות "מעצימות" שנותנות הסכמתן בפועל לפרסום זהותן אין צורך בהסכמה שתינתן בפני בית-המשפט ודי להסתפק בהסכמה מפורשת ו/או מכללא שניתנת על-ידן שלא בפני בית-המשפט.

5. מצב נוסף בו נתקלים מרשינו בעבודתם העיתונאית, ואשר שהתיקון המוצע לחוק אינו נותן לו מענה, הוא מצב בו נפגעת עבירת המין מוכנה לכך שדמותה תצולם אך פניה יטושטשו. **סע' 352 לחוק העונשין** בנוסחו כיום מאפשר זאת. התיקון המוצע – אשר מרחיק ומחמיר ואוסר את **אקט הצילום עצמו** - אינו מאפשר את מעשה הצילום של דמות הנפגעת למרות הסכמתה.

6. מחיר קבלת הצעת החוק עלול לעלות בכך שימנע סיקור מקיף של משפטים ודיונים ציבוריים דווקא בנושאים שראוי להעלותם לתודעה הציבורית כגון עבירות של אישי ציבור או בעלי סמכות ושררה ומטילי מרות. מצב בו המתלוננת מצולמת באולם או במסדרונות בית-המשפט אך דמותה ופניה מטושטשים לבל תזוהה יוצר איזון ראוי והציבור יוצא נשכר מסיקור נושא חשוב ומהותי בדרך עיתונאית מקובלת בעולם התרבותי. אם תיאסר **עצם פעולת הצילום** – אפילו אם אין משום זיהוי, עלול דווקא הצד הפוגע להימצא נשכר והדיווח התקשורתי ימצא פגום, לא מעורר עניין, ולא ממחיש דברים למרות חשיבותם.

7. הצעת החוק אינה נותנת מענה למקרה בו הצילום נעשה בתום לב. דווקא עקב הסודיות המוטלת על זהותו של קורבן עבירת מין מכח החוק, אין לצלם אפשרות מעשית לדעת כי הוא מצלם קורבן עבירת מין. כך עלול הצלם להיות עבריין בעל כורחו, ויוגש אישום מיותר.

8. פתחנו וציינו כי ספר החוקים הישראלי מגן היטב על התכליות העומדות בבסיס התיקון המוצע ואשר באות לידי ביטוי בדברי ההסבר להצעת החוק. נוסיף על הוראת חוק העונשין את **חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א- 1981**, הקובע מצבים שונים, אשר יחשבו כפגיעה בפרטיות.

לשם הדוגמא: מניעת מרדף או מעקב צלמי עיתונות אחרי הנפגע הוא דבר שיש לו ביטוי בחוק **כיום**: **סע' 2(1) לחוק הגנת הפרטיות** אוסר על התחקות ובילוש אחר אדם באופן העלול להטרידו.

נציין כי **סעיף 2(4) לחוק הגנת הפרטיות** קובע כי פרסום תצלומו של אדם ברבים **בנסיבות שבהן עלול הפרסום להשפילו או לבזותו, יחשב כפגיעה בפרטיות.**

9. נסיים ונטעים כי באופן אישי לא מוכרת לנו פסיקה שעסקה באכיפת **סע' 2(1) לחוק הגנת הפרטיות** אשר עסקה בתביעות מצד נפגעי עבירה מינית כלפי עיתונאים בגין בילוש והטרדה. לא מוכרת לנו גם אכיפה פלילית **לסע' 352 לחוק העונשין**. לפיכך יש לתהות מה טעם יש בחקיקה נוספת, שעה שמושאי החקיקה אינם נתקלים בצורך ליישמה ואפיקי אכיפה הקיימים בספר החוקים הישראלי - אינם נדרשים להפעלה.

בכבוד רב,

מיכי מור, עו"ד **שירה בריק – חיימוביץ', עו"ד**